T003 A HÀM III 109-110-Kinh Tự Quán Tâm

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

109. KINH TÖÏ QUAÙN TAÂM (I)1

Toâi nghe nhö vaày. Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù Tyø-kheo khoâng thieän xaûo quaùn taâm ngöôøi khaùc, haõy thieän xaûo töï quaùn saùt taâm cuûa chính mình. Neân hoïc nhö vaäy. “Theá naøo goïi laø Tyø-kheo thieän xaûo quaùn töï taâm2? Tyø-kheo neáu coù quaùn naøy, chaéc chaén ñöôïc nhieàu lôïi ích. ‘Phaûi chaêng ta ñöôïc chæ cuûa noäi taâm3, nhöng chöa ñöôïc quaùn phaùp baèng toái thöôïng tueä4? Phaûi chaêng ta ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä, nhöng chöa ñöôïc chæ noäi taâm? Phaûi chaêng ta chöa ñöôïc chæ noäi taâm, cuõng chöa ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä? Phaûi chaêng ta ñöôïc chæ noäi taâm, cuõng ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä?” “Neáu Tyø-kheo sau khi quaùn, lieàn bieát raèng: ‘Ta ñöôïc chæ noäi taâm, chöa ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä’. Tyø-kheo aáy ñöôïc chæ noäi taâm roài, haõy neân mong caàu quaùn phaùp toái thöôïng tueä. Vò aáy sau ñoù ñöôïc chæ noäi taâm vaø cuõng ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä. “Neáu Tyø-kheo sau khi quaùn lieàn bieát raèng: ‘Ta ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä, chöa ñöôïc chæ noäi taâm’. Tyø-kheo aáy truï nôi quaùn phaùp toái thöôïng tueä roài, haõy neân mong caàu noäi chæ taâm tónh chæ. Vò aáy sau ñoù ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä vaø cuõng ñöôïc chæ noäi taâm. “Neáu Tyø-kheo sau khi quaùn lieàn bieát raèng: ‘Ta chöa ñöôïc chæ noäi taâm cuõng chöa ñöôïc toái thöôïng tueä’. Nhö vaäy Tyø-kheo chöa ñöôïc phaùp thieän naøy; vì muoán ñöôïc neân phaûi nhanh choùng tìm caàu phöông tieän, hoïc taäp tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, kham nhaãn, ñöøng ñeå bò thoaùi chuyeån. Ví nhö ngöôøi bò löûa ñoát chaùy ñaàu, ñoát chaùy aùo, phaûi nhanh choùng tìm caàu phöông tieän cöùu ñaàu, cöùu aùo. Cuõng vaäy, Tyø-kheo chöa ñöôïc phaùp thieän naøy, vì muoán ñöôïc neân phaûi nhanh choùng tìm caàu phöông tieän, hoïc taäp tinh caàn, chaùnh nieäm chaùnh trí, ñöøng ñeå bò thoaùi chuyeån. Vò aáy sau ñoù lieàn ñöôïc chæ noäi taâm vaø cuõng ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä. “Neáu Tyø-kheo sau khi quaùn taâm, lieàn bieát raèng: ‘Ta ñöôïc chæ noäi taâm, cuõng ñöôïc quaùn phaùp toái thöôïng tueä’. Tyø-kheo aáy taïm truù nôi phaùp thieän naøy roài, haõy neân mong caàu töï thaân chöùng ngoä Laäu taän trí thoâng5. Vì sao vaäy? Ta noùi, ‘Khoâng ñöôïc caát chöùa taát caû y, nhöng cuõng noùi ñöôïc pheùp caát chöùa taát caû y6’.

1.

Töông ñöông Paøli, A. 10. 54 Samatha.

2.

Thieän töï quaùn taâm Paøli: sacittapariyaøyakusala.

3.

Noäi chæ ñaây noùi veà chæ quaùn phaùp moân. Paøli: ajjhattacetosamatha.

4.

Toái thöôïng tueä quaùn phaùp ñöôïc chæ (samtha) nhöng chöa
ñöôïc quaùn (vipassana). Paøli:
adhipaóóaø-dhammavipassana, söï quaùn chieáu phaùp baèng tueä taêng thöôïng.
5.
Laäu taän trí thoâng taùc chöùngPaøli: aøsavaønaö
khayaøya yo karaòiyo, noã löïc döùt saïch caùc laäu.
6.
Paøli: cìvarampaøhaö bhikkhave duvidhena vadaømi sevitabbampi asevitabbampì ti,
Y, Ta noùi coù hai loaïi:
“Loaïi y naøo maø Ta noùi khoâng ñöôïc caát chöùa? Neáu caát chöùa y maø taêng tröôûng phaùp aùc baát thieän, suy thoaùi phaùp thieän, loaïi y nhö vaäy, Ta noùi khoâng ñöôïc caát chöùa. “Loaïi y naøo Ta noùi ñöôïc pheùp caát chöùa? Neáu caát chöùa y maø taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän, loaïi y nhö vaäy Ta noùi ñöôïc pheùp caát chöùa”. Cuõng nhö y aùo, veà uoáng aên, giöôøng choõng, thoân aáp, cuõng gioáng nhö vaäy. “Ta noùi, khoâng ñöôïc quen thaân taát caû moïi ngöôøi, nhöng cuõng noùi ñöôïc pheùp quen thaân taát caû moïi ngöôøi7. “Loaïi ngöôøi naøo Ta noùi khoâng ñöôïc quen thaân? Neáu quen thaân ngöôøi maø taêng tröôûng phaùp aùc baát thieän, suy thoaùi phaùp thieän; ngöôøi nhö vaäy Ta thuyeát giaûng khoâng ñöôïc quen thaân. “Loaïi ngöôøi naøo Ta noùi ñöôïc pheùp quen thaân? Neáu quen thaân ngöôøi maø taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän; ngöôøi nhö vaäy Ta noùi ñöôïc pheùp quen thaân. “Vò aáy bieát ñuùng nhö thaät phaùp neân taäp haønh, cuõng bieát ñuùng nhö thaät phaùp khoâng neân taäp haønh8. Vò aáy bieát ñuùng nhö thaät phaùp neân taäp haønh, phaùp khoâng neân taäp haønh roài, vôùi phaùp khoâng neân taäp haønh thì khoâng taäp haønh, vôùi phaùp neân taäp lieàn taäp haønh. Vò aáy khoâng taäp haønh phaùp khoâng neân taäp haønh, taäp haønh phaùp neân taäp haønh roài lieàn taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän. “Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo thieän xaûo quaùn töï taâm, kheùo bieát töï taâm, kheùo thuû, kheùo xaû”. Phaät thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

110. KINH TÖÏ QUAÙN TAÂM (II)9

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Neáu coù Tyø-kheo khoâng thieän xaûo quaùn taâm ngöôøi khaùc, haõy thieän xaûo töï quaùn saùt taâm cuûa chính mình. Neân hoïc nhö vaäy. “Theá naøo goïi laø Tyø-kheo thieän xaûo quaùn töï taâm? Tyø-kheo neáu coù quaùn naøy, chaéc chaén ñöôïc nhieàu lôïi ích.‘Ta thöôøng haønh tham lam hay thöôøng haønh khoâng tham lam10? Ta

neân söû duïng vaø khoâng neân söû duïng. 7. Hieäp taäp nhaát thieát nhaân Paøli: puggalampaøham bhikkhave duvidhena vadaømi

sevitabbampi asevitabbampì ti, ngöôøi, Ta noùi coù hai loaïi: ñaùng thaân caän vaø khoâng ñaùng thaân caän. 8. Taäp phaùp baát khaû taäp phaùp Paøli: sevitabba, asevitabba: neân thaân caän vaø khoâng
neân thaân caän, neân söû duïng vaø khoâng neân söû duïng, neân phuïc vuï vaø khoâng neân phuïc vuï. 9. Töông ñöông Paøli, A. 10. 51 Sacitta. 10. Ña haønh taêng töù Paøli: abhijjahluø bahulaö viharaømi, ta soáng nhieàu tham lam
chaêng?

thöôøng haønh taâm saân nhueá hay thöôøng haønh taâm khoâng saân nhueá? Ta thöôøng haønh thuøy mieân trieàn hay thöôøng haønh khoâng thuøy mieân trieàn? Ta thöôøng haønh traïo hoái, coáng cao hay thöôøng haønh khoâng traïo hoái, coáng cao? Ta thöôøng haønh nghi hoaëc hay thöôøng haønh khoâng nghi hoaëc? Ta thöôøng haønh thaân traùnh11 hay thöôøng haønh khoâng thaân traùnh? Ta thöôøng haønh taâm oâ ueá hay thöôøng haønh taâm khoâng oâ ueá? Ta thöôøng haønh tín hay thöôøng haønh baát tín? Ta thöôøng haønh tinh taán hay thöôøng haønh giaûi ñaõi? Ta thöôøng haønh suy nieäm hay thöôøng haønh khoâng suy nieäm? Ta thöôøng haønh taâm ñònh hay thöôøng haønh taâm khoâng ñònh? Ta thöôøng haønh aùc tueä hay thöôøng haønh khoâng aùc tueä?' "Neáu Tyø-kheo khi quaùn lieàn bieát, 'Ta thöôøng haønh tham lam, taâm saân nhueá, thuøy mieân trieàn, traïo hoái, coáng cao, nghi hoaëc, thaân traùnh, taâm oâ ueá, baát tín, giaûi ñaõi, khoâng suy nieäm, khoâng taâm ñònh, thöôøng haønh aùc tueä'. Tyø-kheo aáy muoán dieät tröø phaùp aùc baát thieän naøy phaûi nhanh choùng tìm caàu phöông tieän, hoïc taäp, tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, kham nhaãn, ñöøng ñeå bò thoaùi chuyeån. "Ví nhö bò löûa ñoát chaùy ñaàu, chaùy aùo, nhanh choùng tìm caàu phöông tieän cöùu ñaàu, cöùu aùo. Cuõng vaäy, Tyø-kheo muoán dieät tröø phaùp aùc baát thieän naøy phaûi nhanh choùng tìm caàu phöông tieän, hoïc taäp, tinh caàn, chaùnh nieäm, chaùnh trí, kham nhaãn, ñöøng ñeå bò thoaùi chuyeån. "Neáu Tyø-kheo khi quaùn lieàn bieát, 'Ta thöôøng haønh khoâng tham lam, taâm khoâng saân nhueá, khoâng thuøy mieân trieàn, khoâng traïo hoái coáng cao, khoâng nghi hoaëc, khoâng thaân traùnh, taâm khoâng oâ ueá, tín, tinh taán, suy nieäm, ñònh, thöôøng haønh khoâng aùc tueä'. Tyø-kheo aáy truï nôi phaùp thieän naøy roài, haõy neân mong caàu töï thaân chöùng ngoä laäu taän trí thoâng. "Vì sao vaäy? Ta noùi, khoâng ñöôïc caát chöùa taát caû y nhöng cuõng noùi ñöôïc quyeàn caát chöùa taát caû y aùo. Loaïi y naøo Ta noùi khoâng ñöôïc caát chöùa? Neáu caát chöùa y aùo maø taâm taêng tröôûng phaùp aùc baát thieän, suy thoaùi phaùp thieän, y aùo nhö vaäy Ta noùi khoâng ñöôïc caát chöùa. Loaïi y naøo Ta noùi ñöôïc quyeàn caát chöùa? Neáu caát chöùa y aùo maø taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän, y aùo nhö vaäy Ta noùi ñöôïc quyeàn caát chöùa". Cuõng nhö y aùo, veà uoáng aên, giöôøng choõng, thoân aáp cuõng gioáng nhö vaäy. "Ta noùi khoâng ñöôïc quen thaân taát caû moïi ngöôøi, nhöng cuõng noùi ñöôïc quen thaân taát caû moïi ngöôøi. Ngöôøi theá naøo maø Ta noùi khoâng ñöôïc quen thaân? Neáu quen thaân ngöôøi maø taêng tröôûng phaùp aùc baát thieän, suy thoaùi phaùp thieän, ngöôøi nhö vaäy Ta noùi khoâng ñöôïc quen thaân. Ngöôøi theá naøo maø Ta noùi ñöôïc quyeàn quen thaân? Neáu quen thaân ngöôøi,

lieàn taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän, ngöôøi nhö vaäy Ta noùi ñöôïc quyeàn quen thaân. “Vò aáy bieát ñuùng nhö thaät phaùp neân taäp haønh, cuõng bieát ñuùng nhö thaät phaùp khoâng neân taäp haønh. Vò aáy bieát ñuùng nhö thaät phaùp neân taäp haønh vaø phaùp khoâng neân taäp haønh roài, phaùp khoâng neân taäp haønh thì khoâng taäp haønh, phaùp neân taäp haønh lieàn taäp haønh. Vò aáy khoâng taäp haønh phaùp khoâng neân taäp haønh, taäp haønh phaùp neân taäp haønh roài, lieàn taêng tröôûng phaùp thieän, suy thoaùi phaùp aùc baát thieän. “Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo kheùo töï quaùn taâm, kheùo töï bieát taâm, kheùo thuû, kheùo xaû”. Phaät thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

11. Thaân traùnh Paøli: saøraddhakaøyo, cöû chæ thoâ baïo, noùng naûy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.